

Ávinningur verkferla við hjúkrun fullorðinna í ketónblóðsýringu eða flæðispennudái á bráðamóttöku

Berglind Þorsteinsdóttir, Elna Ólöf Guðjónsdóttir, Særós Ásta Birgisdóttir, Dóra Björnsdóttir og Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir

Inngangur

- Sykursýki er vaxandi vandamál í heiminum
- Áætlað algengi um 642 milljónir á heimsvísu árið 2040
- Alvarlegustu fylgikvillar eru ketónblóðsýring og flæðispennudái
- Ketónblóðsýring algengari en flæðispennudái með 10x hærri dánartíðni
- Ketónblóðsýring
 - Ketónar í blóði yfir 3 mmól/L, blóðsykurshækkun yfir 11 mmól/L og efnaskiptablóðsýring
- Flæðispennudái
 - Blóðsykur yfir 30 mmmól/L, aukin flæðispenna, lítil sem engin hækkun á ketónum í blóði og engin blóðsýring
- Verkferlar geta nýst við hjúkrun fullorðinna í ketónblóðsýringu eða flæðispennudái

Rannsóknarspurningar

1. Endurspeglast hjúkrun í mismunandi verkferlum varðandi ketónblóðsýringu og flæðispennudái?
2. Hver er ávinningur af notkun verkferla fyrir horfur og upplifun einstaklinga í ketónblóðsýringu eða flæðispennudái?
3. Hvaða áhrif hefur notkun verkferla á störf hjúkrunarfræðinga?

Aðferð

- Fræðileg samantekt á megindlegum og eigindlegum rannsóknargreinum
- PRISMA flæðirit
- Snjóboltaleit í Google Scholar að verkferlum
- Leit í PubMed, Cinahl og Google Scholar að rannsóknum
- Valdar 6 rannsóknir og 8 verkferlar
- Verkferlar metnir samkvæmt AGREE
- Rannsóknir samþættar og settar fram í töflu

Mat á gæðum verkferla eftir AGREE Reporting Checklist	Ástralía DKA	Bandaríkin DKA og HHS	Bretland DKA	Bretland HHS	Danmörk DKA	Kanada DKA og HHS	Ísland DKA og HHS
Umfang og tilgangur:							
1.1 Markmið skilgreind	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2 Spurningar settar fram sem ná utan um verkferil	X	X	X	X	X	X	X
1.3 Lýsing á markhóp	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Hluti haghafa							
2.1 Einstaklingar sem komu að þróunarferlinu kynntir	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2 Afstaða og skoðanir markhóps teknar fram	X	X	✓	X	X	X	X
2.3 Þeir sem verkferillinn nýtist kynntir	X	X	✓	✓	X	X	✓
Gæði og ferli þróunar (e. rigour)							
3.1 Aðferðir við leit gagnreyndrar þekkingar kynntar	O	✓	✓	✓	X	X	O
3.2 Inntöku- og útlökunarskýrðil kynnt	X	X	X	X	X	✓	X
3.3. Styrkleikar og takmarkanir á gagnreyndri þekkingu tilgreind	X	X	X	X	X	X	X
3.4 Aðferðir sem notaðar voru til að móta endanlegan verkferil og ákvörðunartaka kynntar	X	X	✓	✓	X	✓	X
3.5 Ávinningur, aukaverkanir og áhættur skilgreindar	✓	✓	✓	✓	✓	✓	O
3.6 Skýr tengsl milli tilmæla verkferils og gagnreyndrar þekkingar skilgreind	O	✓	✓	✓	X	✓	X
3.7 Aðferðafræðin sem notuð var til að framkvæma ytri rýni skilgreind	X	X	✓	✓	X	X	✓
3.8 Verklagi lýst um uppfærslu verkferils	✓	X	✓	✓	X	X	X
Skýrleiki kynninga							
4.1 Lýst hvaða möguleikar henta við hvaða aðstæður samkvæmt gagnreyndum rannsóknum	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓
4.2 Lýst mismunandi valkostum við meðferð heilsufarsvanda	✓	X	✓	✓	✓	X	X
4.3 Helstu ráðleggingar settar upp svo auðvelt er að bera kennsl á þær	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Notagildi							
5.1 Hvatar og hindranir fyrir notkun verkferils kynnt	X	X	✓	✓	X	X	X
5.2 Ráðgjöf og/eða verkferi um notkun verkferils kynnt	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.3 Kostnaður og notkun úrræða innleiðingar tilgreint	X	X	X	X	X	X	X
5.4 Eftirlits- og/eða endurskoðunarviðmið skilgreind	X	X	X	X	X	X	X
Sjálfstæði ritstjóra							
6.1 Áhrif fjármögnunaaðila á efni verkferils kynnt	X	X	✓	✓	X	X	X
6.2 Mögulegir hagsmunaaðrekar tilgreindir	X	X	✓	✓	X	✓	X
Samtals	8/23	9/23	18/23	17/23	7/23	11/23	8/23

Hjúkrunarmeðferð og hlutverk hjúkrunarfræðinga

Hlutverk hjúkrunarfræðinga:		
Fyrsta mat:	Meðferð:	Eftirlit
Mæla lífsmörk	Uppsetning æðaleggja	Meðvitundarástand
Klínískt einkennamat	Rækta sjúkling - Blóðrækta - Þvagrækta	Opinn öndunarvegur
Taka og meta blóðþrúfur	Vökvagjöf	Blóðstix m.t.t. blóðsykurs og ketóna
Taka þvagrúfu og meta m.t.t. ketóna og sýkingar	Insúlíngjöf	Vökvajafnvægi
Taka blóðstix og mæla ketóna og blóðsykur	Kalíumuppbót	Blóðþrúfur m.t.t. - Salta - Sýrustigs
Meta meðvitundarástand	Glúkósagjöf	Meta meðvitundarástand
Meta vökvástand líkamans	Ef við á: - Bikarþónatuppbót - Fosfatsuppbót - Fjarlægja insúlíndælu - Magatæmingarsonda	Meltingastarfsemi
	Uppsetning þvagledds	Næringargeta einstaklings
	Taka hjartalínurit	Hjartasíriti
	Fyrirbyggjandi blóðsegavörn	Lífsmörk

Horfur einstaklinga í ketónblóðsýringu eða flæðispennudái

- Jákvæðar klínískar breytingar eftir innleiðingu verkferla
 - Stytttri meðferðartími
 - Stytttri legutími
 - Fækkun blóðsykursfalla og mikillar lækkunar á kalíum
- Gjörgæslumiðuð meðferð á bráðamóttöku fækkaði innlögnum á gjörgæsludeild

Upplifun hjúkrunarfræðinga við notkun verkferla

- Ein rannsókn greindi frá upplifun hjúkrunarfræðinga
- 85% hjúkrunarfræðinga töldu verkferla bæta meðferð einstaklinga í ketónblóðsýringu

Ályktun

Þörf er á rannsóknum um upplifun einstaklinga og hjúkrunarfræðinga við meðferð ketónblóðsýringar eða flæðispennudás